

Arkivnr: 2019/11819-3

Saksbehandlar: Tor Harald Rødseth

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Klagenemnda		20.08.2019

Askøy kommune, gnr 12 bnr 1448 og gnr 12 bnr 1482 - klage over vedtak om oreigning

Samandrag

Saka gjeld klage over vedtak om å oreigne («ekspropriere») nemnde eigedomar. Klagegrunnlaget er omstende på ein annan tomt enn dei saka gjeld. Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at *omstende* utanfor reguleringsplanen, eller *omstende* som nemnd på ein annan si tomt kan nyttast som klagegrunnlag for oreigning av gbnr 12/1448 og 12/1482. Fylkesrådmannen kan heller ikkje sjå at klagar har gjort gjeldande anna grunnlag for at det påklaga vedtaket om oreigning er ugyldig. Fylkesrådmannen rår difor til at klaga ikkje vert teke til følgje.

Økonomi: Kan gjere den aktuelle vegutbygginga dyrare dersom klaga vert teke til følgje.

Klima: Ingen verknad.

Folkehelse: Den aktuelle vegutbetringa fremjer trafikktryggleiken i området.

Regional planstrategi: Ingen verknad.

Forslag til vedtak

Klagenemnda finn at Statens vegvesen sitt vedtak av 05.04.19 om oreigning av gnr 12 bnr 1448 og gnr 12 bnr 1482 i Askøy kommune er gyldig. Då saka ikkje vedkjem gbnr 12/1502 i Askøy kommune, finn klagenemnda ikkje grunnlag for å vurdere om eventuelle framtidige tiltak på gbnr 12/1502 i Askøy kommune må finne stad med grunnlag i frivillig avtale med eigar av gbnr 12/1448. Klage av 26.04.19 og 09.05.19, frå Harris Advokatfirma AS på vegne av Sigbjørn Steffensen, over vedtak gjort av Statens vegvesen 05.04.19 vert såleis ikkje teke til følgje.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 06.06.2019

Bakgrunn

Klagenemnda har i brev motteke 22.05.19 frå Statens vegvesen (SVV) fått oversendt klage av 26.04.19, vedlagt utfyllande klage av 09.05.19, ('klaga'), frå Harris Advokatfirma AS på vegne av Sigbjørn Steffensen ('klagaren'), over vedtak gjort av SVV 05.04.19 ('vedtaket'). Klagenemnda er klageinstans.

Dokumentmengda er nokså stor. Ein viser difor til vedlegga for utdjupingar, planteikningar m.m. SVV si sakshandsaming er sentral i saka. Det er difor teke med mykje lovtekst i saksframstillinga.

Vedtaket

Vedtaket lyder slik:

Hordaland fylkeskommune ved Statens vegvesen Region vest vedtar å ekspropriere [(oreigne)] fra grunneierne og rettighetshaverne som er oppført nedenfor, for å få gjennomført vegtiltaket. Hjemmel for vedtaket er vegloven § 50 og fullmakt fra Hordaland fylkeskommune.

Vedtaket gjelder nødvendig grunn og tilhørende rettigheter til anlegg/utbedring, vedlikehold og drift av fv. 213 Skiftesvik – Marikoven i samsvar med reguleringsplan Fv 213 Skiftesvik – Marikoven, g/s-veg, vegutbedring som ble godkjent av Askøy kommune 09.12.2009.

Vedtaket gjelder følgende eiendommer i Askøy kommune.

Gnr	Bnr	Fnr	Snr	Partsstatus	Navn
12	1448			Hjemmelshaver	Sigbjørn Steffensen
12	1482			Hjemmelshaver	Sigbjørn steffensen

Samtidig vedtar vi etter oreigningsloven § 5 andre ledd at en eventuell klage på ekspropriasjonsvedtaket ikke skal ha utsettende virkning når det gjelder å kreve ekspropriasjonsskjønn og søke om samtykke til forhåndstiltredelse etter oreigningsloven § 25. Det betyr at den formelle prosessen fortsetter, selv om du klager på vedtaket. Statens vegvesen kan likevel ikke tiltre eiendommen(e) og starte anleggsarbeidet før vi har fått et samtykke til forhåndstiltredelse eller eventuelt en tillatelse fra grunneieren.

Reguleringsplanen gjelder til 09.12.2019 og planlagt oppstart for tiltaket er høsten 2019. Det er inngått avtaler med alle parter, utenom 12/444, 12/683, 12/1448 og 12/1482. For å sikre framdriften i prosjektet og at tiltaket igangsettes innen reguleringsfristen, må statens vegvesen sikre tilkomst til eiendommene dine. En tiltredelse er heller ikke til hinder for at ditt økonomiske krav vinner fram i skjønnsretten, og vil derfor ikke være til skade for deg i så henseende.

Vi vedtar videre at avkjørselsreguleringene skal iverksettes som beskrevet i den nevnte reguleringsplanen.

'Naudsynt grunn' er i denne saka den del av klagar sin grunn på gbnr 12/1448 og gbnr 12/1482 som i gjeldande reguleringsplankart er vedteke nytta for vegføremål. Ein del av oreigninga er på permanent basis. Ein annan del vil bli tilbakeført når vegutbygginga er ferdig.

Grunngjeving

SVV grunngjev sitt vedtak slik:

[...]

- Vegprosjektet er et trafikksikkerhetstiltak med utvidelse av eksisterende vei, etablering av fortau og færre og mer oversiktlige avkjørsler.
- Det har vært gjennomført flere møter og befaringer på eiendommen med deg og din advokat, med sikte på å komme fram til en minnelig løsning. Etter ønske fra deg har Statens vegvesen tilpasset den nye tilkomstveien til bnr. 1448. Vi har også kommet med innspill knyttet til bruk av tiltak som en del av erstatningen. Grunneieren har fått flere tilbud om avtale, uten at partene har kommet til enighet.

Vurderinger

Vi viser til reguleringsplanvedtaket, og vurderer det slik at interesseavveginga som blei gjort i samband med at reguleringsplanen ble vedtatt, fortsatt gjelder ved dette vedtaket om ekspropriasjon, jf oreigningslova § 2 siste ledd.

Oreigningsloven § 2 siste ledd lyder slik:

Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast utan at det må reknast med at inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade.

Ei interesseavveging er her ein prosess etter reglane i plan- og bygningslova, forvaltningslova og offentleglova, for å avgjere om eit inngrep «tvillaust er til meir gagn enn skade». I denne prosessen inngår ei offentlig høyring. Grunnlaget for høyringa er eit reguleringsplanforslag.

Grunngjevinga held fram som følgjer:

Fakta i saka

- Eiendommene som det fattes ekspropriasjonsvedtak på er berørt av reguleringsplan [...]. Vedtatt av Askøy kommune [...].
- Arealet som blir berørt av tiltaket er i Askøy kommune sin kommuneplan avsatt til boligformål.
- Vegprosjektet er et trafikksikkerhetstiltak med utvidelse av eksisterende vei, etablering av fortau og færre og mer oversiktlige avkjørsler.
- [...] Etter ønske fra deg har Statens vegvesen tilpasset den nye tilkomstveien til bnr. 1448. [...]

Administrasjonen har fått opplyst frå SVV at den nye tilkomstvegen er ca 20 meter lang fram til fortau, der ein ved å krysse vegen kjem til ein traktorveg som går ned til sjøen.

Vurderinger

Vi viser til reguleringsplanvedtaket, og vurderer det slik at interesseavveginga som blei gjort i samband med at reguleringsplanen ble vedtatt, fortsatt gjelder ved dette vedtaket om ekspropriasjon, jf. oreigningsloven § 2.

Alle relevante interesser har kommet fram i reguleringsplanprosessen og inngrepet er dermed «tvillaust mer til gagn enn skade» [...].

Klaga

Klaga lyder som følgjer:

[...]

II. Sakens kjerne

Gnr 12 bnr 1448 har i dag en kulvert/undergang som tilkomst til sjøen. Kulverten ligger på gnr 12 bnr 1502 som er eiendommen fylkesvegen ligger på.

[...]

I ekspropriasjonsvedtaket er kulverten forutsatt stengt/fjernet.

Vi bestrider at det er adgang til dette idet reguleringsplanen forutsetter at kulverten fortsatt skal være der, dvs at den ikke skal fjernes.

Kulverten er en del av oppgjøret som gnr 12 bnr 1448 fikk på 1950-tallet da eiendommen avstod grunn til veg den gang. Her ble det fra daværende grunneier satt som vilkår at det fortsatt skulle være tilkomst til sjøen. Denne tilkomsten ble sikret via kulverten, og eier av bnr 1448 har rett til å benytte denne.

Jeg vedlegger erklæringen.

III. Mer om kulverten i reguleringsplanen

[...]

Arealet der undergangen er plassert, er [...] omfattet av reguleringsplanen [...] med ikrafttredelse 9.12.2009. [...]

[...]

I planbeskrivelsen datert 15.1.2009 pkt 4.5 står det at følgende «er planlagt for avkjørsler langs vegen»:

- Undergang pr 210: Eksisterende undergang for fotgjengere forlenges. Gjelder 12/1448 og 12/1449.

[...]

Det er ikke registrert endringer i reguleringsplanen etter vedtakelsen.

[...]

Dersom forvaltningen eller domsolen skulle konkludere med at undergangen er forutsatt stengt/fjernet i reguleringsplanen, foreligger uansett en saksbehandlingsfeil ved reguleringsplanvedtaket som må medføre at det er ugyldig, jf fvl [forvaltningslova] § 41. Det vises til at eierne av gnr. 12 bnr 1448 og 1449 (brukerne av undergangen) ikke har blitt varslet om at denne ville bli stengt.

Det foreligger heller ingen begrunnelse for hvorfor undergangen skal fjernes/stenges.

[...]

IV. Ekspropriasjonsvedtaket

Ekspropriasjonsvedtaket forutsetter at kulverten skal stenges/saneres. Som vist over er det ikke forutsatt i reguleringsplanen at dette skal skje. Reguleringsplanen forutsetter at kulverten skal bestå, til og med forlenges.

Kulverten ligger ikke på bnr 1448, men bnr 1448 har en rett til å benytte denne [...].

På denne bakgrunn påstås at ekspropriasjonsvedtaket er ugyldig i det inngrepet savner grunnlag i reguleringsplanen.

Dersom kulverten skal stenges/saneres må det i så fall skje med grunnlag i frivillig avtale med bnr 1448.

SVV si vurdering av klaga

I SVV si andre utgreiing av saka, som følgje av klaga, heiter det m.a følgjande:

[...]

Det rettslige grunnlaget for ekspropriasjonsvedtaket er veglova § 50. Av ekspropriasjonsvedtaket følger det at klagen for eksempel kan rette seg mot saksbehandlingen i forkant av vedtaket, eller rettsbruken vedtaket bygger på. Det fysiske inngrepet, dvs trasévalg, veibredde, avkjørsler mv., er fastlagt i reguleringsplanen, og kan ikke påklages.

[...]

Ethvert inngrep som går ut på avståelse eller innskrenkning i private rettigheter må ha hjemmel i lov. For vegtiltak gir vegloven § 50 med tilhørende forskrift og plan- og bygningsloven [pbl] § 35 slik

hjemmel. Jf. Forskrifter om egedomsinngrep etter veglova § 3. «Vedtak om egedomsinngrep kan berre gjerast når det ligg føre vedteken reguleringsplan etter plan- og bygningslova.».

[...]

Vedtaket sier ingenting om at kulverten skal stenges eller fjernes. Vi kan derfor ikke se at vedtaket om ekspropriasjon er i strid med reguleringsplanen.

Da veien ble etablert på 50-tallet ble kulverten etablert for å ivareta tilkomsten til eiendommen som lå igjen på nedsiden av veien, i tillegg skulle den sikre tilkomsten til havet. I erklæringen om grunnnavståing står det at sjøveien skal opprettholdes.

Området på nedsiden av kulverten ble i 1990 skilt ut som eget bruksnummer (12/1449). Stien er i dag nedgrodd og bærer preg av å ikke være i bruk. Steffensen solgte i 2017 denne eiendommen uten å sikre seg en tinglyst gangrett over bnr. 1449. Kulverten tilhører Hordaland fylkeskommune og ligger på gbnr 12/1502.

Om Hordaland fylkeskommune som grunneier etablerer en god løsning som ivaretar tilkomsten til sjøen, har Statens vegvesen fått aksept fra Askøy kommune [for] at kulverten kan stenges [...]. Om kulverten stenges, mener Statens vegvesen at grunneier har en tilpasningsplikt til den påregnelige utviklingen. Statens vegvesen mener at grunneier sin tålegrense og tilpasningsplikt, medfører at Steffensen plikter å tilpasse seg en evt. endret situasjon jf. RT.2003 s.1730 (Kongsbergsaken).

Samandraget i denne saka lyder slik:

Saken gjaldt spørsmål om erstatning for ulemper ved stenging av tre planoverganger på Sørlandsbanen i Kongsberg kommune. I henhold til avtale mellom de involverte partene bygget skjønnet på ekspropriasjonsrettslige prinsipper. Høyesterett kom til at erstatning kun skulle utmåles for ulempene som oversteg en tålegrense knyttet til påregnelig utvikling.

Det heiter vidare i SVV si andre vurdering følgjande:

[...]

Om det blir aktuelt å stenge kulverten, så vil de berørte partene bli informert og det vil bli gitt en begrunnelse, jf. fvl. § 24.

[...]

Statens vegvesen legger til grunn at de vilkårene som gjelder vedtakets innhold er oppfylte. Vår konklusjon er derfor at det ikke er grunnlag for å ta klagen til følge.

[...]

Fylkesrådmannen si vurdering

Klaga kvilar på anførsler om at det er *forventa* - ikkje vedteke - at kulverten på gbnr 12/1502 kan bli stengt, og at det i såfall vil vere i strid med gjeldande reguleringsplan. Fylkesrådmannen finn at klagar har god grunn til å *forvente* at kulverten der kan bli stengt, og at det i dag kan synast som at det i såfall vil vere i strid med reguleringsplanen. SVV kan om naudsynt likevel få dispensasjon frå reguleringsplanen, eller eventuelt skaffe seg annan heimel, som kan gjere det mogleg å stenge kulverten i alle høve.

Klagar står fritt til å klage på eventuelle *framtidige* vedtak som gjeld gbnr 12/1502 og vedkjem klagar. Dersom klagar i *framtida* meiner det finn stad tiltak på gbnr 12/1502 som er i strid med reguleringsplanen, kan han ta dette opp rettsleg.

Alt som er skrive av klagar, og hittil i vurderinga er hypotetisk. Klagenemnda har ikkje motteke noko klage som gjeld tomte kulverten ligg på, gbnr 12/1502. SVV har i vedtaket om ekspropriasjon av gbnr 12/1448 og 12/1482 teke høgde for den *forventa*, men framleis hypotetiske situasjonen at kulverten vert stengt. Dette ved å leggje til rette for ei omlegging av sjøtilkomsten for eigar av gbnr 12/1448 og gbnr 12/1448 i *tilfelle* kulverten skulle bli stengt. På grunn av den auken i avstand til sjøen vil vere marginal ved den planlagte

omlegginga, vurderer fylkesrådmannen omlegginga som lite inngripande for klagar, men som ei mindre tilpassing. Fylkesrådmannen finn at dette har støtte i nemnde Høgsterett. Det er i alle høve ikkje skrive noko i erklæringa om grunnavståing om kor vegen mellom gbnr 12/1448 og 12/1482 skal gå.

På grunnlag av ovannemnde kan fylkesrådmannen ikkje sjå at klagar har grunnlag for si anførsle om at «i ekspropriasjonsvedtaket er kulverten forutsatt stengt/fjernet».

Som det framgår av ordlyden i det påklaga vedtaket, gjeld SVV sitt vedtak ikkje gbnr 12/1502, som klagar har omtalt hypotetisk. Vedtaket gjeld oreigning av gbnr 12/1448 og 12/1482. Eventuelle framtidige tiltak på gbnr 12/1502 vedkjem såleis ikkje hverande sak.

Eikvar oreigning må ha medhald i lov. Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at klagar har trekt i tvil at SVV har lovheimel for å oreigne tomtane som saka gjeld, gbnr 12/1448 og 12/1482. Klagar har heller ikkje trekt i tvil at deler av desse tomtane i reguleringsplanen er avsett til vegføremål. Av klaga kjem det tydeleg i at klagar har interesse av å bevare sin tilkomst til sjøen. Som vist vedkjem det ikkje denne saka, og SVV har i alle høve teke omsyn til klagar si interesse på dette punktet.

På grunnlag av vurderinga over finn fylkesrådmannen til at vedtaket er gyldig. Ettersom den aktuelle kulverten ikkje ligg på tomtane som saka gjeld - gbnr 12/1448 og 12/1482 - finn fylkesrådmannen at det ikkje vedkjem saka å vurdere om ei eventuell stenging av kulvert på ei tredje tomt må finne stad med grunnlag i frivillig avtale med eigar av gbnr 12/1448. Som følgje av desse konklusjonane rår fylkesrådmannen til at den aktuelle klaga ikkje vert teke til følgje.